

Da bi bil ta bahač molčal, bi bil bolje storil in ne osramotil svojega težkega, pa vse časti vrednega stanú! Žalostno res je, da marsikter najgorejni Pivčan raji gojzdari kot orje, raje zid s hrbtom podpira kot kosí, in da raji premlado hojo seka kot cepe sadí! Tedaj je pa tudi vsega zla sam sebi kriv, in si nespodobno draginjo s silo napravlja. Pivčani! vsak je svojega vreden — tedaj dajte delovcom, kar jim gré, pa tudi lastnih rok križem ne držite! Poprimite kose, sami kosite kolikor mogoče, ne pustite okroglega izpod palca, in Bog Vam bo vés trud obilo povrnil.

Miroslav.

Iz Černomlja 10. junija. × V vsaki šoli je dober vodja velika dobrota. Brez pomoči in podpore njegove ni mogoče, da učenci svoje dolžnosti dobro spolnujejo. V tem obziru je glavna šola v Černomlju srečna, da ima preč. g. Jerneja Kosca, kateri od ene strani v cerkvi dela na slavo Božjo, od druge pa z gorečo ljubeznijo za šolo skrbi. Kako lepo je on notranjo šolo in službovanje iz same ljubezni do svojega poklica uredil. Koliko goldinarjev je od svoje male plače v blagor šole že razpodelil, in kako temeljito podučava tudi njemu iz srca udano mladost. Res, je gospod blaga duša. Kolikrat pusti žlico in jedila, samo da mladež brez nauka ne ostane! Bog daj, da ga šola črnomeljska še dolgo obdrži; nevtrudljivost njegova bo Črnomaljcem prelep sad donesla, katerega vsak spozna in morebiti le tisti ne, kateri nima poštenega srca. „Novice“ zapišite ga v zlate bukve svoje!

Iz Ljubljane. V petek je bila beseda (koncert) Svečin-ova. Ker je Svečin Slovan, se vé da vsi tisti, ki pisano gledajo Slovana, so celi teden pred brusili svoje jezike kakor koli so mogli (neki keber v zvezdnem drevedu je celo neumno se zaletal): saj slovanska umetnost ni nobena umetnost, in če Slovan, zlasti Rus, po svetu potuje, mu je umetnost le plajšč, pod katero skriva panslavizem! Takih psovk ni varen noben Slovan, čeravno je, kakor, na priliko, Svečin, že kot 13 let star fantič v nemškem Monakovem si prislužil diplomo ondašnjega filharmoničnega društva, — kaj še! pričel le rusovsko propagando v Nemčii! — Al vse to rovanje ni nič pomagalo, dvorana je bila v petek vsa polna ljudi, ki so že komaj čakali, da slišijo mojstra na goslih. Velika slava, ki je pred njim šla, upravičila se je popolnoma. Čistota, nježnost, krepkost, kroglina čarobnih njegovih glasov, zedinjena s globokim čutjem in dovršeno tehniko preseže po besedah veljavnih mož vse, kar smo dosedaj slišali v Ljubljani. Svečin se smeja in joka na divnih svojih goslih, ktere bobnijo zdaj kakor viharno valovje, pa spet šumljajo kot miren potočič: umetnik je v najzlahnejem smislu, in sicer ne zapotnik drugih mojstrov, ampak v vsem samostojen, ženijalen. Ni čuda tedaj, da med igro ga je večkrat ustavljalo ploskanje navdušene množice in da po vsaki končani igri so doneli slava-klici, da je dvorana se tresla. — Preglejmo enmalo bolj na drobno, kako je igral to in uno. Po našem čutju bi prvo igro *Fantasie-Caprice Vieuxtempsovo* stavili na prvo mesto; že recitativ je bil tako jedern, da je obudil pozornost občno in vse je strmelo, ko so stakate pri kadenci v dvojni variacii se slišale tako, kakor da bi toča rožljala na okno, in v finalu, ko je flažeolet tako čisto donel kakor miloglasna pišalka; sviranje osmic (oktav) s kratko noto pred večjo (*Vorschlag*) je neznano čisto se glasilo, čeravno so hotli glasovi klavirja potopiti glasove gosel. Že med igro je izbudil Svečin tako dopadajenje, da more po pravici reči: „veni, vidi, vici“. Pri drugi igri: Ernstovi *Elegii* je segel mojster vsem poslušavcom globoko globoko v srce. Znano je, da je slavni Ernst zložil to žaloigro na goslih, ko mu je njegova nevesta umrla. Razložek med igro Ernstovo in Svečinovo je ta, da Ernst, igraje to žalostinko, se joče kakor se joče nevesta po ženinu, Svečin pa jo izrazuje tako, kakor se joka ženin po nevesti; v občutkih možkih in ženskih pa je razložek. — V ruski pesmi „Sarafan“ je Svečin

razodel veliko svojo umetnost pri pasažah v variacijah te prekrasne pesmi, kakor nam je tudi v mili Vilharjevi pesmi „Mila lunica“ pokazal, kako se mora ta pesem v nepredolgih potegih peti, da pride nje lepota še le prav na dan. V igri „Glöckchen-Rondo“ je rajsko žvončkljanje na goslih vse začaralo; in če je ta igra le bolj umetniška igračka, se je vendar vsak umetnik čudil nad neznano hitrostjo leve roke, s katero je Sv. picikato igral. — V Ernstovem „Carneval de Venise“ smo v 13 variacijah občudevali čistostost, krepkost, nježnost in gotovost glasov, in res viharno ploskanje se je izbudilo, ko je leva roka čez strune drčala in je picikato tako čisto bilo, kakor da bi grah na zemljo se vsipal; nazadnje pa je dvakrat z enim potegom hromatična lestvica glasov tako močno in tako razločno se slišala, da vsaka sekirica (nota) se je med 120 sekiricami lahko razločila. — Koliko slavo si je s tako svojo umetnostjo pridobil, smo povedali že gori. — Podpirala je mojstra občespoštovana gospodična Glaučnik-ova, ki je na klavirji prav izvrstno igrala dve prelepe igri in je bila zato s občno pohvalo sprejeta, kakor tudi naš vrli baritonist g. Valenta, ki je ginljivo pel dve pesmici. Zbor 37 gospodov pevcov naše čitavnice pa je pod vodstvom g. prof. Nedveda danes prvokrat na očitnem odru s „Kovaško“ in „Domovino“ pokazal, da je pevskor „par excellence“, kakoršnega še Ljubljana ni imela. In tako je bil celi večer veliki večer slave, ki nam bo vedno v spominu ostal. — Gosp. Svečin se je v ponedeljek podal v Trst, odkodar gré v Abano v toplice; v jeseni v Holandijo, pozneje pa v Prago. Preveseli bomo, ako še kadaj slišimo preizvrstnega „pevca na goslih“, kakor ga je neka gospá dobro imenovala.

— K dražbi ljubljanske cukrarnice 12. t. m. ni prišel noben kupec.

— Gosp. Miroslav Vilhar še ni dobil dovoljenja za izdajanje slovenskega političnega časnika.

— Gospod deželni poglavar so se danes podali v toplice Karloviške na Česko, da se spet do dobrega ozdravijo.

— (*Pobérki iz raznih časnikov.*) „Laibacherca“ je obširno popisala shod nemških pevcov v Tržiču; kar pa je ona zamolčala „aus zarten Gründen“, se je slišalo od druge strani, in tako se je zvedilo vse. Kakor je bilo za gotovo pričakovati, da shoda v Tržiču nobena živa duša nikakor motila ne bo, tako se je tudi zgodilo, — in to je spet djansk dokaz, da Slovenec se obnaša povsod mirno, in puša vsakega pri miru, kdor njega pusti pri miru. „Triesterca“ pa poveljuje tržiški shod kot „Verherrlichung des Deutschthums in Krain“ in obrača pevsko veselico na národno demonstracijo „was man auch dagegen sagen mag“. Mi ji tako povelicanje iz srca privošimo, ker družba ljubljanskih pevcov je v vsem skupaj Krajncov štela le — „4 Mann hoch“, vsi drugi niso bili Krajnci. Tak národen „Triumpf“ pa imenuje Nemeec „Niederlage“, kakor piše celovški dopisnik v „Pressi“, ki pravi, da „v neki boječnosti ni bilo nobenega očitnega razodevanja nemške národne zavesti; pelo se je in pilo nemško, družega nič ni bilo“; nazadnje dopisnik celovški v neki sveti jezi zoper ta shod v „Pressi“ govori sledeče besede: „Es steht bei solchen Umständen wahrlich schlecht um unsere Sängerschaft, und man hat vor Allem einzuhalten mit den „grossprahlerischen Anpreisen der Macht des deutschen Liedes“. Iz celovškega pisma se vidi, da še so pošteni Nemci na svetu, katerim se smešne zdijo take demonstracije, ki niso nikomur prav podobne na slovenski zemlji.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. (*Iz državnege zboru.*) Včeraj (v ponedeljek) se je začel spet državni zbor. Začel je pretresati stroške vojaškega ministerstva. Časniki nam še niso nič povedali, kako in kaj, zato bomo govorili še le drugikrat o tem. V poslednjem listu pa smo omenili, da tudi g. Brolich

je govoril zoper povikšanje davkov; al ker so dunajski časniki rekli, da ga zbor ni razumel, ker je pretho govoril, tudi „Novice“ niso obširniše govora njegovega natisnile. Sedaj smo ga v slovenski jezik prestavljenega dobili in tedaj posnamemo poglavne reči iz njega. Rekel je, „da leta 1848 so bile kmetije zemljišnega podložitva odvezane; mislilo se je takrat, da se bo odprla zlata doba za kmetijstvo, al to se ni zgodilo, temveč je odprla se doba brez denarja. Leta 1849 je bil gruntni davek za tretjino povikšan; vpe-ljanje novih srenj je naključilo veliko stroškov, kateri so bili razdeljeni na gruntni davek; žandarmarija je bila upe-ljana in visoke plačila zanjo so bile tudi na gruntni davek naložene; obravnava za oprosteno zemljiš je več let trpela, uradniki so mogli biti plačani in tudi ti potroški so se raz-delili na gruntni davek. Leta 1854 je prišlo na vrsto dr-žavno posojilo; imenovalo se je to posojilo sicer prosto-voljno; al če se kdo sam ni podpisal, se mu je toliko pla-čila naložilo, kolikor je bilo na njegove davke odmerjeno, in naenkrat mu je bilo za več let vkup plačati treba, čeravno je bilo 20 let za plačevanje odločenih; kdor ni mogel pla-čati, je bil s silo trjan, in znebiti se je mogel gospodar celó živine, kar je za kmetijstvo velika nesreča; zraven tega so bile pa tudi slabe leta; in te nesrečne naključbe so se primerile ravno v tistih letih, ko so davki leto na leto večji prihajali. Leta 1859 se je davek zavoljo vojske povikšal, do zdaj pa še ni bil znižan, in če bi zdaj spet ž njim poskočili, bi spričevali, da je ta nepravilni davek za navadnega spoznan, tudi v mirnih časih, in tako bi postal stan kmetijskih gospodarjev še slabiji, kakor je bil pred letom 1848. Prvi državni zbor je hitel, da se je odvezalo kmetijstvo gosposkinih davkov, tlake in desetine; on je tedaj hotel kmetijski stan poboljšati; če bi pa sedanji dr-žavni zbor davke še na višo stopnjo djal, bi kmetijstvu vsekal hudo rano in nasprotniki svobodne vlade bi krivicili državni zbor, da je kmetijstvo v nič spravil in zatrl.“ Na dalje omeni gosp. Brolih, da „na Krajskem katasterska cenitev gruntov ni prav izpeljana; on pravi, da so ptuji komisarji prišli zemljišne dohodke ceniti, kateri niso ne zemlje ne ljudi poznali; *) mislili so, da je kranjska dežela prava Kalifornija, zato ker proti južni strani leži in ker se dvakrat na leto žanje; cenitve zemljišč so bile napčne in vse ugovarjanje gospodarjev ni nič pomagalo. Ta kataster ni tedaj prava podlaga gruntnega davka. Zavoljo tega so se delale skozi več pritožbe in deželni referent v teh za-devah se je sam krivice tako prepričal, da je rekel: kranjska dežela je tako obložena, da bi je jez ne hotel, ko bi jo za-stonj dobil. Zraven vsega tega pa kranjska dežela še druge težave nosi, to je, obilo vkvartiranje vojakov in obilo vojaško priprego, ker dežela na laški meji leži; prav za prav bi se imele te potrebe iz državnega, ne pa iz deželnega zaklada plačevati, zato ker zadevajo celo cesarstvo in je tedaj na-pačno, da take plačila spadajo na eno samo deželo, koja je zraven tega še z davkom tako zlo obložena; prena-re-

*) In jezika njih — bi bil mogel g. Brolih določno še pri-staviti. Zakaj tukaj se pač tudi očitno vidi, da tisti, ki se po-ganjajo za obveljavo jezika domačega v vseh zadevah in terjajo, da kdor ima z našim ljudstvom opraviti, mora v nje-govem jeziku ž njim govoriti, niso jalovi sanjači in sebičneži (egoisti), kakor jih pitajo nasprotniki ravnopravnosti národne domači in ptuji. Dokler ne bo naš jezik pravične te obveljave popolnoma dosegel, bo naš kmet zmiraj mutec in ptujec v lastni svoji deželi. Vemo sicer, da so tudi gospodarji bili, ki so znali po nemški govoriti s ptujimi katasterskimi možmi; al velika večina ljudstva našega ni mogla tega, in je mogla tedaj molčati — in ker nismo imeli dosti krepkih za-govornikov svojih, kakor so jih imeli Štajarci, je prišel tisti sila veliki razloček na dan, ki je med kranjsko in štajarsko katastersko cenitvo zemljišč, in vse pozneje potegovanje ta-danjih deželnih stanov bilo je zastonj! Vredništvo.

diti se tedaj mora katasterska cenitev zemljišč. Poslednjič je še omenil, da potem, ko je zbornica dovolila vladi 50 milijonov na posodo vzeti, se bojo potrebe sedanje s tem poravnale, in tedaj novih davkov treba ni.“

— Z dovoljenjem dnarstvenega ministerstva se bo grajšina St. Andrej v lavantinski dolini na Koroškem, ki spada v cerkveno premoženje, po dražbi 22. julija prodala.

— Ministerstvo dnarstva oklicuje, da so krajcarji in polkrajcarji našega novega dnarja na Beneškem preklicani zato, ker je ondi novega drobiža že dosti med ljudstvom.

— Predlogi za prosto advokacijo se zdaj pretre-sajo pri ministerstvu pravosodja, in upanje je, da se bo oprostila advokacija.

— Iz Kisingen-a se sliši vesela novica, da se pre-svitla cesarica že nekoliko bolje počuti.

— Gospod dr. Klun, profesor pri kupčijski akademii dunajski, je izvoljen za privatnega učitelja primerjajočega zemljoznanstva na vseučilišču dunajskem.

Hrvaško. „Glasonoši“ se piše iz Dunaja, da je iz Reke prišla deputacija k svetlemu škofu Štrossmajer-u, ga prosit za odpuščenje onega škandala, ki ga je ljubljeneec naroda doživel na Reki pri blagoslovljenju zastave reške, pa slavni gospod je ni pustil pred se, ker „po smrti je prekasno grehe obžalovati.“

— „Narodne Novine“ v Zagrebu so le še ta mesec službini (uradni) časnik; od julija naprej bojo neodvisne izhajale pod imenom „Jugoslovanske narodne novine“ pod neposrednim vredništvom samega dr. Ljud. Gaja.

Laško. Na Laškem je vse pri starem. Slovesnost na binkoštno nedeljo, pri kateri so papež za svetnike okli-cali japanežke mučence, je bila slovesna in je trpela 6 ur; cerkev sv. Petra je razsvetljevalo 10.000 sveč; na bin-koštni pondeljek so zbrani škofje izročili sv. Očetu pismo, v katerem branijo pravice rimskega prestola in pravijo, da je za samostojnost papeževo treba mu tudi posvetne oblasti.

— Ruska vlada hoče priznati Italijo proti temu, da noben Polje se ne sme vzeti v madjarsko četo laško in da poljska vojaška šola v Akvi na Laškem se razpusti; za rusko bo nek sledila pruska vlada v tem priznanji.

Francozko. Cesarjevič Napoleon se je podal v London.

Srbsko. V Beligradu je razpor med Turki in Srbi čedalje huji; po poslednjih novicah je turška vojaščina za-pustila Beligrad.

Črna gora. Od turško-črnogorske vojske se nič prav gotovega dalje ne zvé; to je pa nek gotovo, da Turki niso vzeli Ostroga in da bi vès drug hrup gnali, če bi jim sreča tako za petami bila, kakor nekteri želijo. To je pa gotovo, da na palači knezovi na Cetinji vihra alajbarak (deželna zastava) in da takrat, ko je turška armada sto-pila na črnogorsko zemljo, so topovi naznanjali, da „deželi žuga nevarnost“; knez je ukazal vsakemu Črnogorcu, da zgrabi za orožje.

Od Mariborske čitavnice.

V nedeljo 22. t. m. zvečer ob 6. uri bo beseda, h kateri se s tem častiti gosp. članovi prijazno vabijo.

Odbor Mariborske čitavnice.

Listnica vredništva. Gosp. Jan. Ev. Z. v Kr: „Glasonoša“ — izhaja v Karlovcu vsako nedeljo in sredo in veljá z vsemi prilo-gami za pol leta 4 gold. 50 kr., za četrt leta 2 gold. 25 kr. — Gosp. Fr. B. na D: Vse liste tega mesca dobite na Dunaj, prihod-njega julija v Gorico.

Kursi na Dunaji 17. junija.

5% metaliki 71 fl. 10 kr. Azijo srebra 27 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 83 fl. 25 kr. Cekini 6 fl. 18 kr.